

Sirküler Tarihi : 06/02/2021

Sirküler No : 2021 / 36

REESKONT HESAPLAMA YÖNTEMİ

238 Sıra No.lu VUK Genel Tebliği'nde, işletmelerin dönem sonlarında bilançolarında yer alan senede bağlı alacak ve borçlarının değerlendirme günü kıymetlerine irca edilmesi sırasında iç ve dış iskonto yöntemlerinden hangisinin uygulanacağı ve bu hesaplamada hangi faiz oranı esas alınmak suretiyle yapılacağı hususları açıklanmıştır.

Tebliğe göre; vadesi 92 günden daha fazla olan senetler ise reeskonta kabul edilmemektedir. Vadesine en çok 92 gün kalmış olan senetler reeskonta kabul edilmekte olup, senedin vadesinin belirlenmesinde faizin başlangıç tarihi olarak senedin reeskonta kabul edildiği tarihten bir önceki gün esas alınmaktadır. Dış iskonto yöntemine göre senedin itibari değeri üzerinden iskonto tutarı hesaplanmaktadır.

Diğer taraftan kısa vadeli senetlere konu olan reeskont işlemlerinde dış iskonto metoduna göre hesaplama yapılması sorun yaratmamakla birlikte, bu metodun uzun vadeli senetler için hesaplanan iskonto tutarının senet değerinden daha fazla olması, dolayısı ile senedin değerinin negatif olması gibi bir sonuçla karşılaşılabilir. Bu nedenle, dış iskonto yönteminin çok uzun vadeler taşıyabilecek senetlerin değerlendirme günündeki kıymetlerinin hesaplanmasında kullanılması teknik olarak mümkün olmayacaktır. Bu sebeple, senede bağlı alacaklara ilişkin değerlendirme işlemlerinin, iç iskonto metoduna göre yapılması gerektiği sonucuna varılmaktadır.

İç iskonto formülü ise şu şekilde olacaktır;

$$F = (A \times n \times t) / 360 + (n \times t)$$

Formülde kullanılan semboller ise;

F = Reeskont tutarı,

A = Senedin nominal değeri,

n = Faiz Oranı,

t = Vade.

Alacak ve borç senetlerinin reeskont işlemlerinde uygulanacak faiz oranı ise, mevcut senette faiz oranı açıklanmış ise bu faiz oranı dikkate alınacaktır. Diğer taraftan oran açıklanmamış ise TCMB'nin **kısa vadeli avans işlemlerinde uyguladığı faiz oranı** dikkate alınacaktır.

19.12.2020 tarih ve 31339 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan TCMB Tebliği'ne göre 19.12.2020 tarihinden itibaren uygulanacak faiz oranı **%16,75** olarak belirlenmiştir. Görüleceği üzere; 13.06.2020 tarihinden itibaren %10 olarak uygulanan bu faiz oranı son değişiklik ile 675 baz puan artarak %16,75 seviyesine çıkmıştır.

Aşağıda yer alan tabloda son 3 yılda 5 kere değişen avans faiz oranları gösterilmiştir (1). Senet üzerinde faiz oranı belirtilmiş ise bu oranın uygulanacağı unutulmamalıdır.

Tarih	Faiz Oranı
19.12.2020 tarihinden itibaren	% 16,75
13.06.2020 tarihinden itibaren	% 10
21.12.2019 tarihinden itibaren	% 13,75
11.10.2019 tarihinden itibaren	% 18,25
29.06.2018 tarihinden itibaren	% 19,50

ÖRNEK UYGULAMA

Bir işletmenin değerlendirme gününde kayıtlarında yer alan ve değeri 100.000 TL olan vadesi de 09.02.2021 olarak belirlenmiş alacak senedinin, 31.12.2020 tarihindeki reeskont tutarının hesaplaması aşağıdaki gibi olacaktır;

Senedin değerlendirme tarihi olan 31.12.2020 tarihinden vade tarihine kadar 40 gün bulunmaktadır. 19.12.2020 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan TCMB Tebliği’ne göre uygulanacak faiz oranı da yüzde 16,75 olarak belirlenmiştir. Buna göre hesaplanacak reeskont tutarı şu şekilde olacaktır;

$$F = (A \times n \times t) / 360 + (n \times t)$$

$$F = (100.000 \times 0,1675 \times 40) / 360 + (0,1675 \times 40)$$

$$F = (670.000,00) / 366,70$$

$$F = 1.827,11 \text{ TL}$$

Bulunan 1.827,11 TL’lik tutar 31.12.2020 tarihinde işletme için bir giderdir ve kayıtlarında 657-Reeskont Faiz Giderleri hesabında gösterecektir. Diğer taraftan söz konusu senedin borç senedi olduğu varsayılırsa bu takdirde bulunan tutar işletme için gelir olacak ve 647-Reeskont Faiz Gelirleri hesabında gösterecekti.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Senede bağlı alacak ve/veya borçların reeskont işlemine tabi tutulması, muhasebenin dönemsel kavramı gereği yapılmakta olup; reeskont işlemi, vadesi gelmemiş olan senede bağlı alacak ve borçların değerlendirme gününde sahibi için arz ettiği gerçek değer hesaplanması işlemi olarak tanımlanabilir. Bu gerçek değer aynı zamanda tasarruf değeridir.

Banka ve sigorta şirketleri dışında reeskont uygulama zorunluluğu bulunmamakta olup alacak senetlerine reeskont işlemi uygulayan mükelleflerin, borç senetlerini de aynı şekilde işleme tabi tutmak zorunda olduğu unutulmamalıdır.

Diğer taraftan yabancı para cinsinden düzenlenen senetlerde de LIBOR esas alınacağı da unutulmamalıdır.